

75
H43

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира Гнатюка

Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції

20-21 жовтня 2016 року

Матеріали V Міжнародної
науково-практичної конференції

Тернопіль – 2016

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції»**

<i>Михайло Васірук.</i> Спеціальна фізична підготовка юних легкоатлетів в умовах навчально-тренувальних зборів	80	
<i>Станіслав Сапрун.</i> Відбір та орієнтація дітей в дитячо-юнацькому спорті різних країн	82	
<i>Інна Омеляненко, Оксана Ралько.</i> Матеріально-технічне забезпечення уроків фізичної культури	85	
<i>Леонід Мосійчук.</i> Навчально-тренувальна спрямованість фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах	88	
<i>Галина Лаврін.</i> Баскетбол та його різновиди – один із шляхів залучення різних верств населення до масової фізичної культури	91	
<i>Віктор Слюсарчук, Сергій Сиротюк.</i> Сформованість та складові інтересу школярів до занять фізичними вправами	96	
<i>Андрій Огнистий, Віталій Ігнатенко.</i> Тернопільське обласне відділення олімпійської академії України – минуле та сьогодення	99	
РОЗДІЛ III. ІНВАСПОРТ ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ МАСОВОГО СПОРТУ ДЛЯ ВСІХ		102
<i>Валерій Єднак.</i> Розвиток міжнародних спортивних ігор Спеціальних Олімпіад.....	102	
<i>Ярослав Боднар, Олександр Хома.</i> Інваспорт: становлення та проблематика.....	106	
<i>Андрій Нечепоренко, Наталія Чуча.</i> Організація та проведення спортивного велопоходу зі спортсменами - інвалідами.....	110	
<i>Сергій Корнієнко, Олег Юзчишин.</i> Українські спортсмени у Літніх Паралімпійських іграх.....	112	
РОЗДІЛ IV. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ ГАЛУЗІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ».....		117
<i>Надія Грабик, Ірина Грубар.</i> Зміст навчальної дисципліни «Метрологічний контроль» у процесі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту.....	117	
<i>Наталія Осип.</i> Місце мотивації у підготовці майбутнього вихователя до фізичного виховання дітей дошкільного віку	121	
<i>Олена Сопотницька.</i> Загальні аспекти формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту	124	
<i>Вадим Ткаченко, Ольга Кисельова.</i> Особливості професійної діяльності викладача з фізичного виховання у вищому навчальному закладі.....	127	
<i>Ірина Ячнюк, Юрій Ячнюк.</i> Особливості підготовки сучасного фахівця у галузі фізичної культури і спорту	130	
<i>Роман Власюк.</i> Теоретична підготовка студентів з гімнастики, як один з компонентів професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури.....	132	
<i>Віктор Шандригось.</i> Особливості навчання студентів факультету фізичного виховання основам самозахисту	135	
<i>Галина Шандригось.</i> До питання якості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.....	138	
<i>Едуард Вільчковський, Володимир Пасічник.</i> Застосування тестів в оцінюванні фізичної підготовленості дітей та учнівської молоді в США	141	
<i>Володимир Мицкан, Людмила Жирак.</i> Туристично-екскурсійна діяльність на Прикарпатті	145	
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ	149	

РОЗДІЛ IV. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ ГАЛУЗІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТРОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Надія Грабик, Ірина Грубар

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Постановка проблеми. Навчальна дисципліна «Метрологічний контроль» належить до нормативних у навчальному плані підготовки фахівців за напрямком «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» у вищих навчальних закладах. Вивчення зазначеної дисципліни сприяє розширенню світогляду майбутніх спортивних педагогів, підвищенню теоретичного рівня підготовки, формуванню практичних навичок метрологічного контролю у спорті та фізичному вихованні.

Концепція навчальної дисципліни «Метрологічний контроль» полягає у вивченні студентами: основ сучасної теорії метрологічного контролю у фізичному вихованні та спорті; математико-статистичних методів обробки та аналізу результатів контролю і врахування їх при плануванні навчально-тренувального процесу; технології і методичних прийомів реєстрації, обробки та аналізу показників фізичного стану школярів та спортсменів, усіх сторін спортивної підготовки, тренувальних навантажень; метрологічних аспектів прогнозування та моделювання у фізичному вихованні та спорті.

Мета статті – розкрити зміст навчальної дисципліни «Метрологічний контроль» під час підготовки фахівців за напрямком «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Навчальні компетенції з курсу «Метрологічний контроль» необхідні майбутнім спортивним педагогам для кваліфікованого підходу до вибору методів і засобів контролю, обробки та аналізу інформації, що надходить від спортсмена чи фізкультурника. Це дасть змогу вибрати основні напрямки роботи зі своїми підопічними, якісно скласти плани й програми підготовки.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Метрологічний контроль» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини напряму (спеціальності) 6.01.02.01 – фізичне виховання, 6.01.02.02 – спорт, 6.01.02.03 – здоров'я людини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вимірювання і комплексний контроль у фізичному вихованні та спорті.

Навчальна дисципліна має зв'язки з такими навчальними дисциплінами як: анатомія, теорія і методика фізичного виховання, фізіологія, інформатика та інформаційні технології у ФВС, комп'ютерна техніка та математичні методи, спортивно-педагогічні дисципліни, біохімія, біомеханіка, загальна теорія підготовки спортсменів, загальна теорія спорту для всіх, основи раціонального та оздоровчого тренування, адаптивне фізичне виховання.

Мета навчального курсу – дати студентам сучасні знання, уміння і навички про отримання, обробку та аналіз інформації, що надходить від спортсменів чи школярів для раціонального планування навчально-тренувального та тренувально-змагального процесів підготовки.

Основними завданнями курсу є:

1. Ознайомити студентів із теоретичними основами метрологічного контролю та метрологічного забезпечення у фізичному вихованні та спорті.

2. Навчити застосовувати основні статистичні методи для опрацювання даних вимірювання та метричного контролю.
3. Навчити використовувати методи та засоби комплексного метрологічного контролю у фізичному вихованні та спорті та аналізувати його результати для оцінки ефективності навчально-виховного та тренувально-змагального процесів.
4. Сформувати основу для подальшого самостійного проведення метрологічного контролю та врахування їх результатів у плануванні процесу підготовки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні поняття та положення метрологічного контролю;
- систему одиниць фізичних величин та параметри, що вимірюються у фізичному вихованні та спорті;
- математично-статистичні методи обробки та аналізу результатів вимірювання;
- види рухових тестів та метрологічні вимоги до них;
- основні завдання оцінювання, шкали оцінок тестів та норми оцінок;
- методи кількісної оцінки якісних показників;
- методи контролю та критерії оцінки фізичного стану школярів і спортсменів;
- інструментальні методи метрологічного контролю;
- засоби інформаційно-технічного забезпечення навчально-тренувальної та змагальної діяльності;
- метрологічне забезпечення рухової підготовки різних груп населення;
- метрологічні основи контролю за фізичним навантаженням;
- метрологічні основи контролю підготовки спортсменів;
- метрологічні основи контролю в адаптивній фізичній культурі.

Вміти:

- кваліфіковано використовувати метрологічно обґрунтовані засоби і методи вимірювання та контролю у фізичному вихованні та спорті;
- використовувати статистичні методи обробки результатів вимірювань для вирішення завдань у галузі фізичного виховання та спорту;
- визначати надійність та інформативність рухових тестів;
- оцінювати результати тестування шляхом використання різних шкал оцінок;
- розробляти нормативні оцінки результатів тесту;
- визначати узгодженість думок експертів;
- складати комплекс тестів для оцінки фізичного стану, загальної і спеціальної підготовленості; прогнозу спортивної результативності та спортивного відбору;
- метрологічно грамотно використовувати вимірювальну інформацію для опрацювання й аналізу показників фізичної, функціональної, технічної, тактичної та інших видів підготовки школярів і спортсменів, їх змагальних та тренувальних навантажень;
- здійснювати узагальнену оцінку результатів комплексного тестування.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ECTS. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль I. Теоретичні основи метрологічного контролю. У цьому змістовому модулі розглядаються такі теми і питання, як:

Вступ до навчального курсу. Метрологічний контроль як основа управління руховою діяльністю: предмет та завдання дисципліни «Метрологічний контроль»; мета і види контролю у фізичному вихованні та спорті; самоконтроль у процесі занять фізичними вправами і спортом.

Основи вимірювань у фізичному вихованні та спорті: поняття про фізичну величину і методи її вимірювання; одиниці вимірів і показників у метрологічному контролі; похибки вимірювань та способи їх усунення; шкали вимірювання; законодавча база функціонування метрологічного контролю та метрологічної діяльності в Україні.

Статистичні методи обробки результатів вимірювання у фізичному вихованні і спорті: основні поняття математичної статистики; генеральна сукупність і вибірка; репрезентативна вибірка; основні статистичні характеристики вибірки; закон нормального розподілу; критерії статистичної достовірності; кореляційний аналіз; регресійний аналіз; графічне зображення статистичних даних.

Основи теорії тестів: основні поняття і вимоги до тестів; класифікація тестів; інформативність тестів та способи її визначення; надійність тестів та шляхи її підвищення; стабільність, узгодженість та еквівалентність тестів.

Основи теорії оцінок: проблеми і завдання теорії оцінок; шкали оцінок тестів; норми оцінок тестів.

Методи кількісної оцінки якісних показників: метод експертних оцінок; анкетування; метод парного порівняння.

Змістовий модуль II розкриває метрологічні основи контролю у фізичному вихованні та спорті. Вивчаються такі теми:

Метрологічний контроль фізичного стану: контроль за станом статури і конституцією тіла; контроль за станом здоров'я; контроль за рівнем розвитку рухових якостей; контроль швидкості; контроль сили; контроль витривалості і фізичної працездатності; контроль спритності; контроль гнучкості.

Метрологічне забезпечення рухової підготовки різних груп населення: метрологічний контроль у фізичному вихованні дітей шкільного віку; метрологічний контроль у фізичному вихованні студентської молоді; метрологічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.

Інформаційно-технічне забезпечення навчально-тренувальної та змагальної діяльності: автоматизований контроль за підготовленістю; застосування інформаційних технологій для планування навантажень, відновлення і харчування; використання інформаційних технологій для організації підготовки (ведення документації, контроль і нормування матеріально-технічного забезпечення і т.п.); застосування тренажерних і навчальних пристроїв.

Інструментальні методи метрологічного контролю: інструментальні методи контролю розвитку рухових здібностей; інструментальні методи контролю функціональних можливостей; оптичні та оптико-електронні методи реєстрації рухів.

Метрологічні основи контролю за фізичним навантаженням: контроль за спеціалізованістю вправ; контроль за спрямованістю фізичного навантаження; контроль за координаційною складністю фізичного навантаження; контроль за величиною навантаження; суб'єктивна оцінка впливу навантаження; контроль за змагальним навантаженням.

Метрологічні основи контролю підготовки спортсменів: критерії та способи реєстрації змагальної діяльності; контроль змагальної діяльності в циклічних і ациклічних видах спорту; контроль змагальної діяльності в спортивних іграх і одиноборствах; контроль змагальної діяльності в складнокоординаційних видах спорту; критерії та методи контролю технічної підготовленості; контроль за обсягом, різнобічністю, ефективністю та засвоєнням техніки; контроль за тактичною підготовленістю спортсменів.

Метрологічний контроль в адаптивній фізичній культурі: структура і зміст медико-педагогічного контролю дітей з обмеженими можливостями; оцінка адаптаційних і рухових можливостей дітей в адаптаційній фізичній культурі; оцінка рухових можливостей інвалідів; функціональний контроль при дитячих церебральних паралічах та інвалідів, що перенесли ампутацію кінцівок.

До змістового модуля III належить *навчально-дослідна робота*, яка передбачає написання рефератів та виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань. Завдання даного змістового модуля: розширити знання студентів з метрологічного контролю; закріпити вміння і навчити застосовувати їх у процесі фізичного виховання школярів та спортсменів.

Наведемо приклади тем рефератів: основи метрологічної діяльності та стандартизації в Україні; метрологічне забезпечення спортивного відбору; метрологічний контроль у фітнесі;

оцінка фізичної підготовленості дорослого населення; метрологічне забезпечення рухової підготовки людей статечного і старшого віку.

Зміст ІНДЗ ґрунтується на формуванні вмінь добирати вибірку досліджуваних, правильно підбирати засоби діагностики, коректно опрацьовувати результати тестування методами математичної статистики за допомогою електронних таблиць Excel та робити статистичні і педагогічні висновки.

Навчання з курсу «Метрологічний контроль» здійснюється на основі словесних, наочних та практичних методів навчання, а також з використанням інноваційних технологій в освіті.

Для досягнення завдань навчальної дисципліни використовуються такі засоби, методи та організаційні підходи:

- вивчення теоретичного матеріалу дисципліни на лекціях з використанням комп'ютерних технологій;
- самостійне вивчення теоретичного матеріалу з використанням *Internet*-ресурсів, методичних розробок, спеціальної навчальної і наукової літератури.

Рівень знань студентів оцінюється за 100-бальною шкалою, підсумовуючи:

- результати поточного контролю теоретичних знань (письмове опитування (4 бали) та практичних умінь і навичок (2-3 бали));
- результати оцінки самостійної роботи теоретичного і практичного характеру (3-4 бали);
- результати оцінки ІНДЗ (10 балів);
- результати підсумкового контролю (залік) – комп'ютерне тестування (10 балів).

Висновок. Програма навчальної дисципліни «Метрологічний контроль» складається з трьох змістових модулів: «Теоретичні основи метрологічного контролю»; «Метрологічні основи контролю у фізичному вихованні та спорті»; «Навчально-дослідна робота». Зміст навчальної програми передбачає поєднання різних методів і засобів навчання. Використання різних видів, форм і критеріїв контролю навчальної діяльності дозволяє враховувати інтереси студентів, зважати на певні особливості при планування та організації аудиторної, самостійної роботи, а також підвищити об'єктивність оцінювання результатів навчальних компетенцій студентів.

Перспективи. Надалі ми плануємо розкрити особливості формування навчальних компетенцій студентів у процесі викладання курсу «Метрологічний контроль»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондаренко І. Г. Спортивна метрологія: [методичні рекомендації] / І. Г. Бондаренко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. – 104 с.
 2. Денисова Л.В. Измерения и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте / Л.В. Денисова, И.В. Хмельницкая, Л.А. Харченко. – К.: Олимп. л-ра, 2008.- 127с.
 3. Містулова Т.Є. Математичні методи в теорії та практиці спорту: [Навч. Посіб] / Т.Є. Містулова. – К: Наук. світ, 2004. – 90 с.
 4. Начинская С.В. Спортивная метрология: [Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / С.В. Начинская, М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 240с.
 5. Сергієнко Л.П. Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти [Підручник] / Л.П. Сергієнко. – К.: КНТ, 2010. – 776 с.
 6. Фалькова Н.І. Метрологічні основи контролю за фізичним станом спортсменів, змагальною діяльністю, технічною і тактичною підготовкою : [методичні рекомендації] / Н.І. Фалькова, В.Д. Коробкін, І.В. Зубко – Донецьк: ДонНТУ, 2009.- 26 с.
- Грабик Н.М. Програма навчальної дисципліни «Метрологічний контроль у фізичному вихованні» для студентів за напрямом підготовки 0102 – фізичне виховання, спорт і здоров'я

людини, спеціальністю 6.01.02.01 – фізичне виховання, 6.01.02.02 – спорт, 6.01.02.03 – здоров'я людини / Н.М. Грабик. - Тернопіль, 2014 року. - 16 с.

Анотація. У статті розкривається зміст навчальної дисципліни «Метрологічний контроль», яка викладається студентам факультету фізичного виховання. Подано змістові модулі і перелік питань для засвоєння навчального курсу та формування навчальних компетенцій студентів. Розкрито види навчальної діяльності та шкалу нарахування балів для виведення підсумкової оцінки..

МІСЦЕ МОТИВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Наталія Осін

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Сучасний стан розвитку нашого суспільства висуває перед системою освіти підростаючого покоління все нові та нові вимоги. І це зрозуміло, адже навчально-виховний процес має бути динамічним, а не стереотипним для всіх часів. Саме зміни у підготовці майбутніх вихователів, у відповідності із Болонською декларацією (1999) і Базовим компонентом дошкільної освіти (2012), вимагають гідної підготовки майбутнього вихователя та пошуку інноваційних підходів до формування його вмінь та навичок щодо роботи з вихованцями дошкільного навчального закладу у даному напрямку. На цьому акцентують увагу, розглядаючи проблеми удосконалення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах неперервної освіти, різних аспектів фахового становлення майбутнього вихователя, Л.Артемова, Г.Беленька, А.Богущ, З.Борисова, Е.Вільчковський, Н.Гавриш, Н.Голота, Л.Загородня, Н.Денисенко, Є.Карпова, О.Кучерявий, І.Луценко, Н.Лисенко, М.Машовець, Г.Підкурманна, Т.Поніманська, Г.Сухорукова та інші.

У словнику В.Даля [3] термін «підготовка» трактується як стан попереднього виконання чого-небудь, а «підготувати», за С.Ожеговим [7], означає навчити, дати необхідні знання для будь-чого.

Під змістом підготовки розуміють систему педагогічних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для здійснення професійних функцій вихователя. На сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [2].

Аналіз праць, присвячених вивченню мотиваційної сфери особистості студента, педагога, вихователя, дозволив встановити, що це взаємопов'язана сукупність потреб, мотивів та цілей особистості, яка спонукає, спрямовує та регулює її діяльність для досягнення професійної компетентності.

Не зважаючи на численні публікації з означеної проблеми, в яких здебільшого розглядають загальні аспекти мотиваційного забезпечення навчального процесу, проблемі мотивації у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку, увага майже не приділяється, що спонукало нас до більш глибокого дослідження означеної проблеми.

Ми переконані, що підготовка вихователя дошкільного навчального закладу до роботи з фізичного виховання, маючи свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у вищому навчальному закладі, що засвідчує здійснений нами аналіз наукових досліджень. Тому, метою даного дослідження є визначення основних мотивів, які переважають при виборі студентами першого курсу педагогічної діяльності майбутнього вихователя до роботи з фізичного виховання дітей.

Для реалізації мети поставлено такі завдання: